

ORTAOKUL TÜRKÇE DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI (2024): YENİLENMİŞ BLOOM TAKSONOMİSİ BAĞLAMINDA ALAN BECERİLERİNE ELEŞTİREL BAKIŞ

Efecan KARAGÖL*

Öz

Bu çalışma Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Ortaokul Türkçe Dersi Öğretim Programı'nın (TYMM-2024) alan becerilerine ilişkin öğrenme çıktılarının Yenilenmiş Bloom Taksonomisi bağlamında incelenmesini amaçlamaktadır. Araştırma nitel bir durum çalışması olarak tasarlanmış ve doküman analizi yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. TYMM-2024'te yer alan dinleme/izleme, okuma, konuşma ve yazma becerilerine yönelik toplam 106 öğrenme çıktısı incelenmiştir. Analiz sonuçları programın özellikle "analiz etme" ve "değerlendirme" düzeylerinde yoğunlaştığını ve üst düzey bilişsel becerilerin geliştirilmesine öncelik verdiğini göstermiştir. TYMM-2024, öğrencilerin üst düzey bilişsel süreçleri etkin bir şekilde kullanabilmelerini sağlamak için eleştirel ve yaratıcı düşünme becerilerini desteklemeyi amaçlamaktadır. Ayrıca araştırmada TYMM-2024, 2019 Türkçe Dersi Öğretim Programı ile karşılaştırılmıştır. Buna göre TYMM-2024'ün daha dengeli bir taksonomik dağılım sunduğunu ve üst düzey öğrenme becerilerine daha fazla vurgu yaptığı belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Yenilenmiş Bloom Taksonomisi, 2024 Türkçe Dersi Öğretim Programı, alan becerileri, öğrenme çıktısı

MIDDLE SCHOOL TURKISH CURRICULUM (2024): A CRITICAL LOOK AT DOMAIN SKILLS IN THE CONTEXT OF THE REVISED BLOOM TAXONOMY

Abstract

This study aims to evaluate the learning outcomes related to the domain skills of the Turkish Language Teaching Program for the Turkish Century Education Model 2024 (TYMM-2024) within the framework of the Revised Bloom's Taxonomy. The research was designed as a qualitative case study and employed the document analysis method. A total of 106 learning outcomes related to listening/monitoring, reading, speaking, and writing skills in TYMM-2024 were analyzed. The results indicated that the curriculum particularly focuses on the "analyzing" and "evaluating" levels, prioritizing the development of higher-order cognitive skills. TYMM-2024 emphasizes critical and creative thinking skills to enable students to engage effectively in higher-order cognitive processes. Furthermore, TYMM-2024 was compared to the 2019 Turkish Curriculum in this study. It was found that TYMM-2024 offers a more balanced taxonomic distribution and places greater emphasis on higher-order learning skills.

Keywords: Revised Bloom's Taxonomy, 2024 Turkish Curriculum, language domain skills, learning outcomes

1. GİRİŞ

Eğitimde öğrenme çıktılarını belirlemek, etkili bir öğretim sürecinin temel taşlarından biridir. Öğrenme hedeflerini yapılandırma ve değerlendirme sürecine sistematik bir yaklaşım getiren yenilenmiş Bloom Taksonomisi (Anderson vd., 2018), özellikle bilişsel beceriler üzerinde durarak eğitimin planlanmasına rehberlik etmektedir ancak yenilenmiş Bloom Taksonomisi, yalnızca bilgi edinimini değil aynı zamanda analiz, değerlendirme ve yaratma gibi üst düzey düşünme becerilerinin geliştirilmesini de merkeze alır. Bu bağlamda Türkiye Maarif Modeli Ortaokul Türkçe Dersi Öğretim Programı'ndaki (TYMM-2024) öğrenme çıktılarının yenilenmiş Bloom Taksonomisi çerçevesinde incelenmesi (taksonomi), öğrencilerin üst düzey bilişsel beceriler açısından ne derece desteklendiğini ortaya koymak açısından önemlidir.

2024 yılında yayımlanan ve yürürlüğe giren TYMM-2024, Türkçe öğretiminde özgün bir yaklaşımı benimseme iddiasıyla öğrencilerin dil becerilerini çok yönlü bir şekilde geliştirmeyi amaçlamaktadır. TYMM-2024, becerilere ilişkin yenilikçi ve uygulanabilirliği yüksek tasarımlarla ön plana çıkmaktadır. Dijital araçların ve okuryazarlık becerilerinin öğretim sürecine entegrasyonu ile önceki programlara kıyasla önemli bir farklılık göstermektedir. TYMM-2024, öğretim süreçlerinde “Kademeli Sorumluluk Devri Modeli” ve çoklu değerlendirme yöntemlerini kullanarak öğrencilerin öz düzenleme becerileri kazanmalarını sağlamayı hedeflemektedir. Bu doğrultuda program, Türkçe eğitiminde bütüncül bir gelişim sağlamayı ve öğrencilerin öğrenme sürecine daha aktif katılım göstermesini teşvik etmektedir (MEB, 2024).

TYMM-2024’te dinleme/izleme ve okuma becerileri, öğrencilerin dil gelişimini çok boyutlu bir şekilde desteklemeye yönelik olarak tasarlanmıştır. Programda dinleme/izleme için 27, okuma için de 29 öğrenme çıktısı belirlenmiş ve bu çıktılar öğrencilerin öğrenme süreçlerine aktif katılımını sağlamak için süreç bileşenleriyle desteklenmiştir. Bu becerilerin geliştirilmesinde bilişsel stratejiler ile üstbilişsel stratejiler ön plana çıkarılmıştır. Ayrıca dinleme/izleme ve okuma etkinlikleri diğer dil becerileriyle ilişkilendirilmiş, bu süreçlerde kullanılan dijital araçlar ve materyaller, öğrencilerin süreç odaklı bir şekilde öğrenmelerine katkı sağlamayı amaçlamaktadır. TYMM-2024, bu yönleriyle çağdaş bir öğretim anlayışını yansıtarak öğrencilerin metinlerle daha derin bir etkileşim kurmasını sağlamayı hedeflemektedir (MEB, 2024). Ayrıca dinleme/izleme ve okuma becerileri anlamaya dayalı süreçler olarak öğrencilerin analiz, çıkarım ve problem çözme gibi üst düzey bilişsel becerilerini geliştirmesi açısından kritik bir rol oynamaktadır.

TYMM-2024’te konuşma ve yazma becerileri, öğrencilerin dil gelişimini desteklemek ve dil becerilerini çok yönlü geliştirmek amacıyla iki temel

kategoriye ayrılmıştır. Konuşma becerileri için (f=28) “sözlü üretim” bireysel konuşmaları, “sözlü etkileşim” ise karşılıklı konuşmaları kapsarken yazma becerilerinde (f=22) “yazılı üretim” bireysel yazma etkinliklerini, “yazılı etkileşim” ise yazışma ve ortak yazma etkinliklerini ifade etmektedir. Her iki beceride de planlama, değerlendirme ve düzenleme gibi adımlara vurgu yapılmıştır. Özellikle yazma becerisinde taslak oluşturma, metni gözden geçirme ve paylaşma süreçleri stratejik bir şekilde ele alınmıştır. Bu süreçlerde öğrencilerin dil becerilerini bağımsız kullanmaları hedeflenmiş ve dijital ortamlar dâhil olmak üzere öğrencilere çeşitli öğrenme deneyimleri sunulmuştur.

TYMM-2024’te yer alan öğrenme çıktıları, dil becerilerinin anlama ve üretim süreçlerine yönelik stratejik bir yapı sunmaktadır. Her bir beceri öğrencilerin yorumlama, analiz ve değerlendirme gibi süreçleri kapsayan sistematik ilerlemesini hedeflemektedir. Bu yapı öğrencilerin dil becerilerini yalnızca yüzeysel düzeyde kullanmalarını değil aynı zamanda daha derin bir kavrayışla geliştirmelerini desteklemektedir. Söz konusu yaklaşımla öğrenme çıktıları dilsel yeterliliklerin yanı sıra bilişsel süreçlerin gelişimine de katkı sunmaktadır. Bu bağlamda söz konusu becerilerin taksonominin bilişsel alan basamaklarına dayalı olarak ele alınması gereklilik olarak ortaya çıkmaktadır.

Yenilenmiş Bloom Taksonomisi, eğitim hedeflerini hiyerarşik bir düzende ele alarak öğrencilerin bilişsel süreçlerdeki gelişimini değerlendirmek için yaygın olarak kullanılan bir çerçevedir. “Hatırlama, anlama, uygulama, analiz etme, değerlendirme ve yaratma” basamaklarından oluşan bu taksonomi, öğrenme süreçlerini yalnızca bilgi aktarımıyla sınırlı görmeyip öğrencilerin derinlemesine düşünmesini ve anlam oluşturmalarını teşvik eder. Diğer taksonomiler de öğrenme süreçlerinde etkili olarak kullanılmaktadır ancak bu taksonominin hem ilk olması hem de kapsamlı ve yapılandırılmış yapısı (Yeşilyurt, 2022), dil becerilerinin geliştirilmesi açısından daha pratik bir çerçeve sunmaktadır.

TYMM-2024, Türkçe eğitimi alanına yeni bir düzenleme olarak kazandırılmış olsa da üzerine yapılan akademik araştırmalar oldukça sınırlıdır. Mevcut çalışmalar, genellikle TYMM-2024'ün daha önceki programla karşılaştırılması (Kaya & Aydın, 2024; Memiş & Kalyoncu, 2024) ve TYMM-2024'teki bilişsel ve üstbilişsel stratejilerin analizine (Can & Kardaş, 2024) odaklanmaktadır. Bu durum araştırmanın yapılma gerekçesi olarak temel boşluğu oluşturmaktadır. Belirtilen boşluktan hareketle bilişsel basamaklar açısından öğrenme çıktılarına yönelik detaylı bir sınıflandırma ve bu çıktıların programın pedagojik hedefleriyle uyumuna dair ampirik çalışmaların yapılmasına gereksinim vardır. Böyle bir çalışma yalnızca programın öğrenme çıktılarının etkili bir şekilde yapılandırılıp yapılandırılmadığını değerlendirmekle kalmaz, aynı zamanda program yazarlarına pedagojik tasarımı güçlendirme ve çıktıları daha net tanımlama konusunda rehberlik sağlayabilir. Ayrıca programı rehber olarak kullanan ders kitabı yazarlarının öğrenme çıktılarını üst düzey bilişsel becerilere yönelik etkinliklerle ilişkilendirmesine katkıda bulunabilir. Bu tür analizler programın uygulanmasında karşılaşılabilecek sorunları tespit etmek adına önem taşımaktadır. Ayrıca Büyükalın Filiz ve Yıldırım (2019), 2019 Türkçe Dersi Öğretim Programı kazanımlarını taksonomik bir çerçevede inceledikleri çalışmalarında 5-8. sınıf düzeyindeki kazanımların büyük bir kısmının bilişsel süreç boyutunda "anlama" ve "uygulama" basamaklarında yoğunlaştığını tespit etmiştir. Bu bulgu, kazanımların genellikle alt düzey bilişsel süreçlere yönelik olduğunu göstermektedir. 2019 Türkçe Dersi Öğretim Programı'nda taksonomik düzeylerin alt basamaklara yoğunlaştığı tespit edilmişken TYMM-2024'te bu durumun nasıl bir değişim gösterdiği sorusu araştırmaya değer bir konu ve gerekçe olarak öne çıkmaktadır.

Belirtilen gerekçelerden hareketle araştırmanın amacı TYMM-2024'teki alan becerileri öğrenme çıktılarını yenilenmiş Bloom taksonomisi bağlamında incelemektir. Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki alt problemler belirlenmiştir:

Taksonominin bilişsel düzeylerine göre TYMM-2024'te yer alan;

1. Dinleme/izleme becerisi öğrenme çıktılarının durumu nedir?
2. Okuma becerisi öğrenme çıktılarının durumu nedir?
3. Konuşma becerisi öğrenme çıktılarının durumu nedir?
4. Yazma becerisi öğrenme çıktılarının durumu nedir?
5. Öğrenme çıktılarının tamamında taksonominin bilişsel düzeylerinin dağılımı nasıldır?
6. 2019 Türkçe Dersi Öğretim Programı'nın (TDÖP-2019) kazanımları ile TYMM-2024'ün öğrenme çıktıları taksonomi bağlamında karşılaştırıldığında aralarındaki benzerlikler ve farklılıklar hangi yönleriyle öne çıkmaktadır?

TYMM-2024'te yer alan bütün alan becerilerine (dinleme/izleme, okuma, konuşma, yazma) ilişkin öğrenme çıktıları araştırmaya dâhil edilmiştir. Bununla birlikte öğrenme çıktılarının alt boyutları olan süreç bileşenlerine araştırmanın hacminin artmasına yol açacağı gerekçesiyle yer verilmemiştir. Ayrıca değerlendirme sürecinde yalnızca taksonominin bilişsel boyutları dikkate alınmış, duyuşsal ve psikomotor boyutlar araştırma kapsamı dışında bırakılmıştır.

2. YÖNTEM

Bu başlık altında araştırmanın deseni, inceleme nesnesi, verilerin toplanması ve analizi bilgilerine yer verilmiştir.

2.1. Araştırmanın Deseni

Araştırma nitel bir durum çalışması olarak planlanmıştır. Nitel araştırmalar, nicel araştırmalardan farklı olarak değişen ve gelişen dünyanın dinamiklerini, yeni anlayışları ve bunların beraberinde ortaya çıkan sorunlarla mücadeleleri derinlemesine anlamayı mümkün kılar (Seggie & Bayyurt, 2015). Durum çalışmalarında temel amaç, durumu, kişiyi veya olguyu özgün ortamı içerisinde keşfetmek, ayrıntılı olarak betimlemek ve yorumlamaktır (Paker, 2015). Nitel araştırmalarda durumun açıkça belirlenmesi kritik bir adımdır. Bu durum insan veya toplum olabileceği gibi belirli bir proje gibi somut varlıklar da olabilir (Creswell, 2019). Given (2021), nitel araştırmaya insanların doğrudan dâhil edilebileceği gibi dolaylı yollardan da dâhil edilebileceğini belirtmektedir. Bu doğrultuda görüşme doğrudan, insan elinden çıkan yazılı ve sözlü ürünler de dolaylı dâhil etme kapsamına girmektedir. Araştırmada ele alınan durum, TYMM-2024'teki alan becerilerine ilişkin öğrenme çıktılarının taksonominin bilişsel boyutlarına göre hangi düzeylere karşılık geldiğini belirlemektir.

2.2. İnceleme Nesnesi

Araştırmanın odak noktası, TYMM-2024'te yer alan dinleme/izleme ($f=27$), okuma ($f=29$), konuşma ($f=28$) ve yazma ($f=22$) alan becerisi öğrenme çıktılarından oluşmaktadır.

2.3. Verilerin Toplanması ve Analizi

Araştırmanın verileri TYMM-2024 kapsamında yer alan öğrenme çıktılarından oluşmaktadır. TYMM-2024'teki veriler doküman analizi yöntemiyle elde edilmiştir. Doküman analizi, çalışmada kullanılacak dokümanların elde edilip belirli bir sistem içerisinde inceleme işlemidir (Karasar, 2008; Yıldırım ve Şimşek,

2011). Verilerin toplanması sürecinde taksonomik çerçevenin (Anderson vd., 2018) rehberliğinden yararlanılmıştır.

Nitel araştırmalarda verilerin analizinde söylem analizi, konuşma analizi ve içerik analizi gibi çeşitli tekniklerden yararlanılmaktadır. Bu çalışmada içerik analizi tekniği tercih edilmiştir. İçerik analizi bir ya da birden fazla metin içinde yer alan sözcüklerin, kavramların, temaların, deyimlerin veya cümlelerin tespit edilerek nicel verilere dönüştürülmesini amaçlayan bir yaklaşımdır (Kızıltepe, 2015). Bu doğrultuda araştırmanın bütün alt problemleri için öğrenme çıktıları taksonominin bilişsel boyutuna göre incelenmiştir. Ardından öğrenme çıktıları taksonomik düzeylere göre gruplandırılmıştır. Araştırmanın bu aşamasında tümdengelimisel içerik analizi yapılmıştır. Tümdengelimisel içerik analizi, tümevarımsal içerik analizinden farklı olarak verilerin mevcut teori veya kavramsal çerçeveler temelinde değerlendirilmesini esas alır (Patton, 2014). Bu yöntem verilerin önceden belirlenmiş kategorilere göre sınıflandırılıp yorumlanmasını sağlar. Araştırmada verilerin sıklık ve yüzdeleri de hesaplanmıştır. Büyüköztürk vd.nin (2008) belirttiği gibi içerik analizinin önemli özelliklerinden biri sayısallaştırma sürecidir. Bu süreçte uygun kategoriye giren her bir öge ayrı ayrı sayılır ve kodlama sonucunda elde edilen veriler sayısal bir formatta sunulur.

Araştırmanın geçerlik ve güvenirliğini artırmak amacıyla çeşitli stratejiler uygulanmıştır. Araştırmacının analiz ve kodlama sonuçları Türkçe eğitimi alanında farklı bir araştırmacı tarafından incelenmiş ve kodlayıcılar arası uyum, Miles ve Huberman'ın (2015) formülüyle değerlendirilmiştir. Kodlayıcı uyum oranı 0,93 olarak hesaplanmış olup bu değer içerik analizinin güvenilirliğini desteklemektedir (Tavşancıl & Aslan, 2001). Araştırma süreci detaylı bir şekilde raporlanmış ve analizlerde kullanılan kodlara ilişkin doğrudan alıntılara yer verilmiştir. Çalışma aynı zamanda Creswell'in (2019) dış denetçi veya akran

değerlendirmesi yaklaşımına uygun şekilde uzman görüşlerine sunulmuş ve bu doğrultuda elde edilen dönütlerle süreç güçlendirilmiştir.

3. BULGULAR

3.1. Araştırmanın Birinci Alt Problemine İlişkin Bulgular

Tablo 1. Dinleme/İzleme Becerisi Öğrenme Çıktılarının Taksonomideki Bilişsel Düzeylere Göre Görünümü

Dinleme/İzleme Alan Becerisi Öğrenme Çıktıları	Düzyey
1. Dinlemede/izlemede materyal seçimini yönetebilme	Değerlendirme
2. Dinlemede/izlemede strateji ve yöntem seçimlerini yönetebilme	Değerlendirme
3. Dinleyeceđinin/izleyeceđinin içeriğine yönelik tahminde bulunabilme	Anlama
4. Dinlediğinde/izlediğinde geöen anlamını bilmediği söz varlığı unsurlarının anlamını tahmin edebilme	Anlama
5. Dinlediđinin/izlediğinin yüzey anlamını belirleyebilme	Anlama
6. Görselle iletilen anlamı belirleyebilme	Anlama
7. Dinlediđinin/izlediğinin derin anlamını belirlemeye yönelik basit çıkarımlar yapabilme	Anlama
8. Dinlediđinin/izlediğinin derin anlamını belirlemeye yönelik üst düzey çıkarımlar yapabilme	Analiz Etme
9. Dinlediğini/izlediğini kendi içinde karşılaştırabılme	Anlama
10. Dinledikleri/izledikleri arasında karşılaştıırma yapabilme	Anlama
11. Dinlediğindeki/izlediğindeki unsurları sınıflandırabilme	Anlama
12. Dinlediğini/izlediğini yorumlayabilme	Anlama
13. Öyküleyici metinlerdeki hikâye unsurlarını belirlemeye yönelik çözümleme yapabilme	Analiz Etme
14. Bilgilendirici metinlerde metin yapılarından hareketle önemli bilgileri belirlemeye yönelik çözümleme yapabilme	Analiz Etme
15. Bilgilendirici metinde anahtar kelimeleri belirlemeye yönelik çözümleme yapabilme	Analiz Etme

16. Metnin bölümlerini belirlemeye yönelik çözümleme yapabilme	Analiz Etme
17. Bilgilendirici metinde düşüncüyü geliştirme yollarını belirlemeye yönelik çözümleme yapabilme	Analiz Etme
18. Dinlediğindeki/izlediğindeki söz sanatlarını belirlemeye yönelik çözümleme yapabilme	Analiz Etme
19. Dinlediğinde/izlediğinde kullanılan ikna etme tekniklerini belirlemeye yönelik çözümleme yapabilme	Analiz Etme
20. Dinlediğinden/izlediğinden hareketle söz varlığını geliştirmeye yönelik çözümleme yapabilme	Analiz Etme
21. Çoklu ortam öğelerine yönelik çözümleme yapabilme	Analiz Etme
22. Dinlediğini/izlediğini özetleyebilme	Anlama
23. Dinlediğini/izlediğini değerlendirebilme	Değerlendirme
24. Medya içeriğini değerlendirebilme	Değerlendirme
25. Dinlediğini/izlediğini eleştirebilme	Değerlendirme
26. Dinlediğindeki/izlediğindeki probleme çözüm üretebilme	Yaratma
27. Dinleme/izleme sürecine yönelik öz yansıtma yapabilme/kendini uyarlayabilme	Değerlendirme

Tablo 1’de TYMM-2024’te yer alan dinleme/izleme becerisinin taksonomiye göre durumu yer almaktadır. Bu bağlamda 27 öğrenme çıktısının bulunduğu ve en sık kullanılan taksonomi düzeylerinin “analiz etme” (f=10) ve “anlama” (f=10) olduğu gözlemlenmektedir. Bu düzeyler öğrencilerin bilgiyi yorumlama, çıkarımlar yapma, materyalleri organize etme ve ilişkilendirme becerilerini geliştirme hedefine yöneliktir. Daha üst düzeyde ise “değerlendirme” (f=6) ve “yaratma” (f=1) basamaklarının yer aldığı görülmekte ancak bu düzeylere ait öğrenme çıktılarının daha sınırlı bir kapsama sahip olduğu dikkat çekmektedir. Bu dağılım, programın öğrencilerin bilişsel süreçlerini geliştirmeye odaklanırken eleştirel ve yaratıcı düşünme becerilerini de desteklediğini göstermektedir.

Program, öğrencilerin dinleme/izleme becerilerini çok yönlü olarak geliştirmeyi amaçlamaktadır. Bu doğrultuda materyal seçiminden strateji kullanımına, içerik tahmininden söz varlığına dair çıkarımlar yapmaya kadar farklı alanlarda öğrenme çıktıları tanımlanmıştır. Ayrıca derin anlam belirleme, görsel öğelerle ilişkilendirme ve eleştirel değerlendirme gibi üst bilişsel süreçlere de özel bir vurgu yapılmıştır. Öğrenme çıktılarının kademeli bir yapıda sunulması, öğrencilerin sınıf düzeylerine uygun bir şekilde ilerlemesini desteklemektedir.

3.2. Araştırmanın İkinci Alt Problemine İlişkin Bulgular

Tablo 2. Okuma Becerisi Öğrenme Çıktılarının Taksonomideki Bilişsel Düzeylere Göre Görünümü

Okuma Alan Becerisi Öğrenme Çıktıları	Düzyey
1. Okumada materyal seçimini yönetebilme	Değerlendirme
2. Sesli ve sessiz okurken akıcı okuma unsurlarını yönetebilme	Uygulama
3. Okumada strateji ve yöntem seçimlerini yönetebilme	Analiz Etme
4. Okuyacağı metnin içeriğine yönelik tahminde bulunabilme	Anlama
5. Metinde geçen anlamını bilmediği söz varlığı unsurlarının anlamını tahmin edebilme	Anlama
6. Metnin yüzey anlamını belirleyebilme	Anlama
7. Görselle iletilen anlamı belirleyebilme	Anlama
8. Metnin derin anlamını belirlemeye yönelik basit çıkarımlar yapabilme	Anlama
9. Metnin derin anlamını belirlemeye yönelik üst düzey çıkarımlar yapabilme	Analiz Etme
10. Metin içi karşılaştırma yapabilme	Anlama
11. Metinler arası karşılaştırma yapabilme	Anlama
12. Metindeki unsurları sınıflandırabilme	Anlama

13. Metni yorumlayabilme	Anlama
14. Öyküleyici metinlerdeki hikâye unsurlarını belirlemeye yönelik çözümleme yapabilme	Analiz Etme
15. Bilgilendirici metinlerde metin yapılarından hareketle önemli bilgileri belirlemeye yönelik çözümleme yapabilme	Analiz Etme
16. Bilgilendirici metinde anahtar kelimeleri belirlemeye yönelik çözümleme yapabilme	Analiz Etme
17. Metnin bölümlerini belirlemeye yönelik çözümleme yapabilme	Analiz Etme
18. Şiirin biçim özelliklerini belirlemeye yönelik çözümleme yapabilme	Analiz Etme
19. Bilgilendirici metinde düşünceyi geliştirme yollarını belirlemeye yönelik çözümleme yapabilme	Analiz Etme
20. Metindeki söz sanatlarını belirlemeye yönelik çözümleme yapabilme	Analiz Etme
21. Metinde kullanılan ikna etme tekniklerini belirlemeye yönelik çözümleme yapabilme	Analiz Etme
22. Metinden hareketle söz varlığını geliştirmeye yönelik çözümleme yapabilme	Analiz Etme
23. Çoklu ortam öğelerine yönelik çözümleme yapabilme	Analiz Etme
24. Okuduğunu özetleyebilme	Anlama
25. Okuduğunu değerlendirebilme	Değerlendirme
26. Basılı ve dijital medya metinlerini değerlendirebilme	Değerlendirme
27. Metni eleştirebilme	Değerlendirme
28. Metindeki probleme çözüm üretebilme	Yaratma
29. Okuma sürecine yönelik öz yansıtma yapabilme/kendini uyarlayabilme	Değerlendirme

TYMM-2024; öğrencilerin okuma süreçlerini anlama, analiz etme, değerlendirme, uygulama ve yaratma gibi bilişsel süreçlerle ilişkilendiren toplam 29 öğrenme çıktısı içermektedir. Bu öğrenme çıktıları öğrencilerin bireysel öğrenme ihtiyaçlarına uygun olarak kademeli bir yapıda sunulmuş ve her bir düzeyde belirli bir beceriyi geliştirmeye odaklanmıştır. Programda yer alan öğrenme çıktıları analiz edildiğinde en sık kullanılan taksonomi düzeyinin “analiz

etme” olduğu görülmektedir. Toplamda 12 öğrenme çıktısı bu düzey altında sınıflandırılmıştır. Analiz etme düzeyindeki çıktılar öğrencilerin okuma materyallerini ayrıştırma, organize etme ve metin unsurlarını ilişkilendirme becerilerini geliştirmeyi hedeflemektedir. Özellikle materyal seçimi, metin yapısının çözümlenmesi ve önemli bilgilerin belirlenmesi gibi süreçler bu düzeyde yoğunlaşmaktadır. “Anlama” düzeyi, programın ikinci en fazla öğrenme çıktısı içeren kategorisidir ve toplam 10 öğrenme çıktısı bu düzeyde yer almaktadır. Bu düzey öğrencilerin metinlerin yüzey ve derin anlamlarını belirleme, içerik hakkında çıkarımlar yapma ve metinler arasında karşılaştırma yapma gibi becerilerini desteklemektedir. Bu süreç öğrencilerin okudukları metinleri yorumlamalarını ve anlamlandırmalarını kolaylaştırmak amacıyla yapılandırılmıştır. Programda yer alan “değerlendirme” düzeyi, toplam 5 öğrenme çıktısı ile öğrencilerin eleştirel düşünme ve metinleri sorgulama becerilerini geliştirmeye yöneliktir. Bu düzey öğrencilerin okuma materyalleri hakkında yargılara ulaşmalarını ve bu yargıları sağlam temellere dayandırmalarını sağlamaktadır. “Yaratma” ve “uygulama” düzeyleri ise yalnızca birer öğrenme çıktısı ile temsil edilmiştir.

3.3. Araştırmanın Üçüncü Alt Problemine İlişkin Bulgular

Tablo 3. Konuşma Becerisi Öğrenme Çıktılarının Taksonomideki Bilişsel Düzeylere Göre Görünümü

Konuşma Alan Becerisi Öğrenme Çıktıları	Düzyey
1. Konuşma sürecini yönetebilme	Uygulama
2. Konuşma yöntem ve tekniklerine yönelik seçimlerini yönetebilme	Uygulama
3. Konuşmasında ön bilgilerden yararlanabilme	Hatırlama
4. Konuşmasında uygun tepki verebilme	Uygulama

5. Konuşmasında çoklu ortam öğeleriyle içerik oluşturabilme	Yaratma
6. Yaratıcı konuşma yapabilme	Yaratma
7. Hazırlıksız konuşma yapabilme	Uygulama
8. Konuşmasında sesini uygun şekilde kullanabilme	Uygulama
9. Konuşmasında tahminlerinden yararlanabilme	Uygulama
10. Konuşmasında karşılaştırma yapabilme	Anlama
11. Konuşmasında sınıflandırma yapabilme	Anlama
12. Yorumunu sözlü olarak ifade edebilme	Anlama
13. Sözlü olarak özetleyebilme	Anlama
14. Değerlendirmesini sözlü olarak ifade edebilme	Değerlendirme
15. Eleştirisini sözlü olarak ifade edebilme	Değerlendirme
16. Problem çözümüne yönelik konuşma yapabilme	Yaratma
17. Konuşmasında düşünceyi geliştirme yollarını kullanabilme	Uygulama
18. Konuşmasını zenginleştirecek biçimde söz varlığını kullanabilme	Uygulama
19. Konuşmasında açık ve örtük ifadeleri kullanabilme	Uygulama
20. Uygun geçiş ve bağlantı ifadelerini kullanabilme	Uygulama
21. Konuşmasında amaç ve içeriğe yönelik seçimlerini yönetebilme	Uygulama
22. Sözlü sunum yapabilme	Uygulama
23. Hazırlıklı konuşmasını yapılandırabilme	Yaratma
24. Konuşmasında uygun tepki verebilme	Uygulama
25. Konuşmasında çoklu ortam öğeleriyle içerik oluşturabilme	Yaratma
26. Sözlü olarak tartışmaya katılabilme	Değerlendirme
27. Konuşmasında beden dilini ve mekânı etkili kullanabilme	Uygulama

28. Konuşma sürecine yönelik öz yansıtma yapabilme/kendini uyarlayabilme	Değerlendirme
--	---------------

TYMM-2024'e göre konuşma becerisi bilişsel süreçlerle ilişkilendirilmiş 28 öğrenme çıktısı içermektedir. Bu çıktılar; öğrencilerin konuşma süreçlerini anlama, uygulama, değerlendirme ve yaratma gibi çeşitli bilişsel düzeylerdeki becerilerini geliştirmeye yönelik bir yapı sunmaktadır. Analiz edilen öğrenme çıktıları arasında en sık kullanılan düzey "uygulama"dır. Bu düzey toplamda 14 öğrenme çıktısı ile öğrencilerin konuşma sürecini yönetme, uygun tepki verme, düşüncelerini geliştirme yollarını kullanma ve konuşmayı zenginleştirme gibi temel becerilere odaklanmaktadır. İkinci en çok kullanılan düzey olan "yaratma", 5 öğrenme çıktısıyla öğrencilerin yaratıcı konuşma yapma, problem çözme ve alternatif çözümler sunma gibi üst düzey düşünme becerilerini geliştirmeyi hedeflemektedir. "Anlama" düzeyi 4 öğrenme çıktısıyla sınıflandırma, karşılaştırma ve özetleme gibi bilişsel süreçleri desteklemektedir. "Değerlendirme" düzeyi ise 4 öğrenme çıktısıyla öğrencilerin eleştirel düşünme ve sorgulama becerilerini geliştirmeye yöneliktir. Programda en az yer verilen düzey olan "hatırlama", yalnızca 1 öğrenme çıktısı ile temsil edilmiştir. Bu düzey öğrencilerin konuşmalarında ön bilgilerinden yararlanarak temel bir başlangıç yapmalarını sağlamayı hedeflemektedir.

3.4. Araştırmanın Dördüncü Alt Problemine İlişkin Bulgular

Tablo 4. Yazma Becerisi Öğrenme Çıktılarının Taksonomideki Bilişsel Düzeylere Göre Görünüm

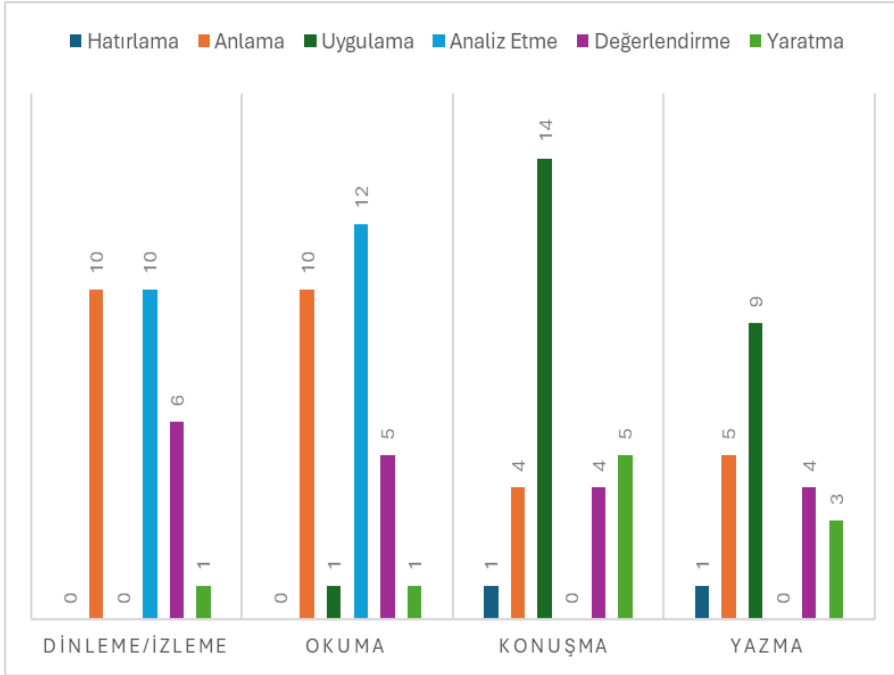
Yazma Becerisi Öğrenme Çıktıları	Düzyey
1. Yazma sürecini yönetebilme	Uygulama
2. Yazma strateji, yöntem ve tekniklerine yönelik seçimlerini yönetebilme	Uygulama
3. Yazısında içerik ve yapıya yönelik seçimlerini yönetebilme	Uygulama
4. Yazılı üretim ve yazılı etkileşiminde ön bilgilerinden	Hatırlama

yararlanabilme	
5. Yazılı etkileşiminde uygun tepki verebilme	Uygulama
6. Yazısında çoklu ortam öğeleriyle içerik oluşturabilme	Yaratma
7. Yaratıcı yazı yazabilme	Yaratma
8. Yazılı üretim ve yazılı etkileşiminde tahminlerinden yararlanabilme	Anlama
9. Yazısında karşılaştırma yapabilme	Anlama
10. Yazısında sınıflandırma yapabilme	Anlama
11. Yorumunu yazılı olarak ifade edebilme	Anlama
12. Yazılı olarak özetleyebilme	Anlama
13. Değerlendirmesini yazılı olarak ifade edebilme	Değerlendirme
14. Yazılı üretiminde ve yazılı etkileşiminde tartışabilme	Değerlendirme
15. Eleştirisini yazılı olarak ifade edebilme	Değerlendirme
16. Problem çözümüne yönelik yazabilme	Yaratma
17. Yazısında düşünceyi geliştirme yollarını kullanabilme	Uygulama
18. Yazısında zenginleştirecek biçimde söz varlığını kullanabilme	Uygulama
19. Yazısında açık ve örtük ifade etmeye yönelik yapıları kullanabilme	Uygulama
20. Uygun geçiş ve bağlantı ifadelerini kullanabilme	Uygulama
21. Yazım kuralları ve noktalama işaretlerini uygulayabilme	Uygulama
22. Yazma sürecine yönelik öz yansıtma yapabilme/kendini uyarlayabilme	Değerlendirme

TYMM-2024, yazma süreçlerine ilişkin farklı bilişsel düzeyleri içeren 22 öğrenme çıktısı ile temsil edilmektedir. İncelenen öğrenme çıktıları arasında en sık kullanılan düzey “uygulama”dır. Bu düzey 9 öğrenme çıktısıyla öğrencilerin yazma süreçlerini yönetme, içerik oluşturma, geçiş ifadelerini kullanma ve yazım kurallarını uygulama gibi temel becerilerini geliştirmeye yöneliktir. “Anlama” düzeyi ise 5 öğrenme çıktısıyla programın ikinci en yoğun düzeyini oluşturmaktadır. “Değerlendirme” düzeyi de 4 öğrenme çıktısıyla öğrencilerin eleştirel düşünme becerilerini geliştirmeye odaklanmıştır. Bu düzeydeki öğrenme çıktıları öğrencilerin yazılı tartışmalar yapma, yazılı değerlendirme sunma ve kendi yazma süreçlerini öz yansıtma yoluyla iyileştirme becerilerini hedeflemektedir. “Yaratma” düzeyi (f=3) öğrencilerin yaratıcı yazılar yazma, problem çözme ve çoklu ortam öğeleriyle içerik oluşturma becerilerine

odaklanmıştır. Programda en az yer verilen düzey olan “Hatırlama”, yalnızca 1 öğrenme çıktısı ile temsil edilmektedir.

3.5. Araştırmanın Beşinci Alt Problemine İlişkin Bulgular

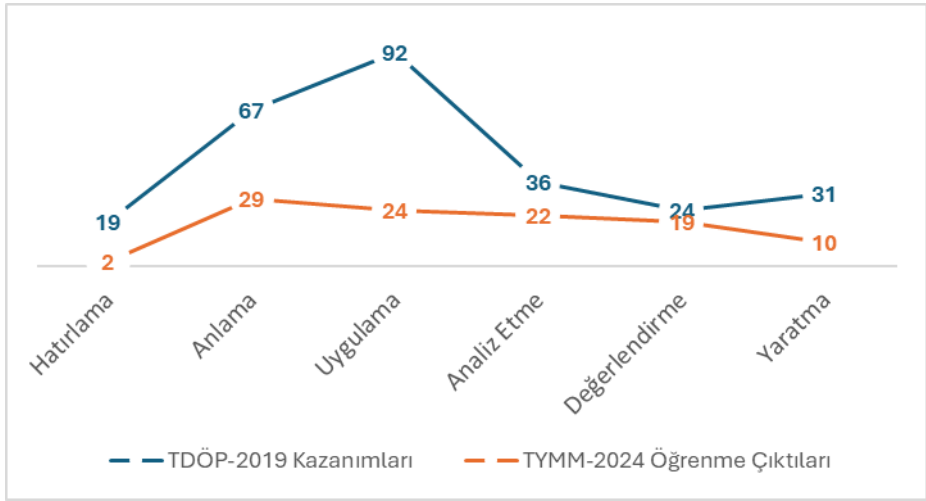

Şekil 1. Becerilerin Öğrenme Çıktılarının Yenilenmiş Bloom Taksonomisine Göre Durumları

Grafik, farklı bilişsel süreçlerde dört temel dil becerisi olan dinleme/izleme, okuma, konuşma ve yazmanın kullanım sıklığını karşılaştırmalı olarak göstermektedir. Hatırlama düzeyinde tüm becerilerin oldukça düşük bir kullanım sergilediği görülmektedir. Anlama düzeyine gelindiğinde ise dinleme/izleme ve okuma becerilerinin eşit derecede yüksek bir kullanıma sahip olduğu, konuşma ve yazmanın daha düşük sıklıkta yer aldığı dikkat çekmektedir. Uygulama düzeyinde ise konuşma becerisi oldukça baskın bir şekilde ön plana çıkmaktadır. Analiz etme sürecinde dinleme/izleme ve okuma becerilerinin

yüksek kullanım sıklıkları ile ön planda olduğu, konuşma ve yazmanın bu düzeyde yer almadığı gözlemlenmektedir. Değerlendirme düzeyinde ise tüm öğrenme çıktılarının birbirine yakın sıklıkta kullanımda olduğu dikkat çekmektedir. Son olarak yaratma düzeyinde konuşma becerisinin diğer becerilere göre belirgin şekilde daha yüksek bir kullanıma sahip olduğu, yazma ve diğer becerilerin nispeten daha düşük oranlarda temsil edildiği görülmektedir.

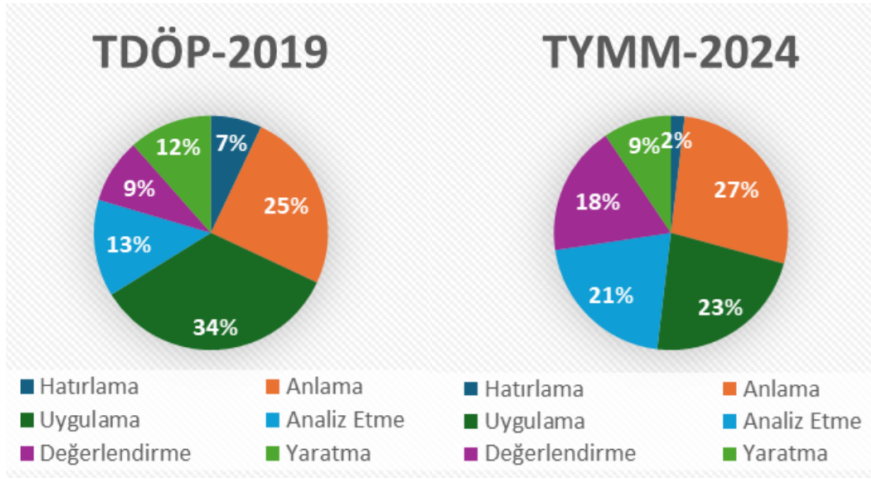
3.6. Araştırmanın Altıncı Alt Problemine İlişkin Bulgular

Şekil 2. TDÖP-2019 ile TYMM-2024’ün kazanım ve öğrenme çıktılarının sıklık bilgileri
(TDÖP-2019 verileri Büyükalın Filiz ve Yıldırım, 2019’dan alınmıştır.)

TDÖP-2019 ve TYMM-2024 programları taksonomi düzeyleri açısından karşılaştırıldığında belirgin farklılıklar göze çarpmaktadır. TDÖP-2019’da “anlama” düzeyi (92) en yüksek sıklıkta görülürken TYMM-2024’te bu düzey daha düşük bir sıklıkta yer almıştır. Benzer şekilde “hatırlama” düzeyi TDÖP-2019’da (19) daha fazla vurgulanmışken TYMM-2024’te yok denecek kadar azdır. “Uygulama” ve “analiz etme” düzeyleri her iki programda orta sıklıkta yer alsa da TDÖP-2019 genel olarak daha alt düzey taksonomilere odaklanmış

görülmektedir. TYMM-2024 ise üst düzey becerileri önceliklendiren daha dengeli bir öğrenme çıktısı yaklaşımı sergilemektedir. Bununla birlikte TDÖP-2019'da toplam 269 kazanım bulunurken TYMM-2024'te 106 öğrenme çıktısı yer almaktadır. Daha sağlıklı bir değerlendirme yapabilmek için bu kazanım ve öğrenme çıktılarının oranlarına dayalı bir analiz gerçekleştirilmesi gerekmektedir.

Şekil 3. TDÖP-2019 ile TYMM-2024'ün kazanım ve öğrenme çıktıları oranları
(TDÖP-2019 verileri Büyükalın Filiz ve Yıldırım, 2019'dan alınmıştır.)

Grafiğe göre TDÖP-2019'da kazanımların en büyük yüzdesi (%34) “uygulama” düzeyinde yer alırken bunu %25 ile “anlama” takip etmektedir. “Analiz etme” %13, “değerlendirme” %9, “yaratma” %12 ve “hatırlama” %7 oranında yer almaktadır. TYMM-2024'te ise en yüksek oran %27 ile “anlama” düzeyindedir. “uygulama” %23, “analiz etme” %21, “değerlendirme” %18, “yaratma” %9 ve “hatırlama” %2 oranındadır. Bu oranlar, TYMM-2024'ün öğrenme çıktıları daha dengeli bir dağılım sunduğunu ve üst düzey bilişsel süreçlere ağırlık verdiğini göstermektedir.

3. TARTIŞMA ve SONUÇ

TYMM-2024'teki alan becerileri öğrenme çıktılarını Yenilenmiş Bloom Taksonomisi bağlamında incelemeyi amaçlayan bu araştırmada elde edilen sonuçlar aşağıda sunulmaktadır:

TYMM-2024, Türkçe öğretiminde dinleme/izleme, okuma, yazma ve konuşma becerilerini desteklemek üzere farklı bilişsel düzeylerde yapılandırılmış, toplamda 106 öğrenme çıktısından oluşan kapsamlı bir çerçeve sunmaktadır. Dinleme/izleme becerilerinde en sık kullanılan “analiz etme” ve “anlama” düzeyleri, öğrencilerin bilgiyi organize etme, yorumlama ve ilişkilendirme becerilerini geliştirirken “değerlendirme” ve “yaratma” düzeyleri eleştirel düşünme ve yaratıcı problem çözme yetkinliklerini desteklemektedir. Okuma becerilerinde de “analiz etme” düzeyi öne çıkmakta ve metinleri çözümleme ile ilişkilendirme süreçlerine odaklanmaktadır. Yazma ve konuşma becerilerinde ise “uygulama” düzeyi belirgin bir yoğunluk göstererek öğrencilerin pratik becerilerini ve iletişim etkinliğini güçlendirmeyi amaçlamaktadır.

TYMM-2024 ve TDÖP-2019 programlarının taksonomik düzeyler üzerinden karşılaştırılması, her iki programın öğrenme hedefleri ve pedagojik öncelikleri konusunda önemli farklılıklar ortaya koymuştur. TYMM-2024'te özellikle “analiz etme” (%21) ve “değerlendirme” (%18) düzeylerinin daha önemli bir yer tuttuğu görülürken TDÖP-2019'da bu düzeylerin oranları %13 ve %9'da kalmıştır. Bu farklılık TYMM-2024'ün öğrencilerin eleştirel düşünme ve çözüm odaklı yaklaşımlarını desteklemeyi daha öncelikli bir hedef olarak belirlediğini göstermektedir. Buna karşın TDÖP-2019, “uygulama” (%34) düzeyine yoğunlaşarak alt düzey bilişsel süreçlere daha çok vurgu yapmaktadır.

TYMM-2024'te “yaratma” düzeyine %9 oranında bir vurgu yapılması, programın yaratıcılığa dayalı çıktılara verdiği önemi ortaya koyarken TDÖP-2019'da bu

oranın %12 ile daha yüksek olduğu dikkat çekmektedir. Ancak TYMM-2024'te öğrenme çıktısı sayısının TDÖP-2019 kazanımlarına göre daha az olduğu ve TYMM-2024'teki öğrenme yaşantılarının alt boyutlarını oluşturan süreç bileşenleri düşünüldüğünde TYMM-2024'ün yaratıcılığa dayalı çıktılarda daha etkin bir yaklaşım izlediği söylenebilir. Bu bulgu TYMM-2024'te sınırlı sayıdaki çıktının daha kapsamlı ve stratejik olarak yapılandırıldığına işaret etmektedir. TYMM-2024, bu bağlamda yaratıcı düşünme becerilerinin dil eğitimi çerçevesindeki kullanımına dair literatüre yeni bir perspektif sunmaktadır.

Literatürde TYMM-2024'teki öğrenme çıktılarını taksonomik olarak ele alan bir araştırma bulunmamaktadır (31.12.2024). Bu nedenle bu araştırmanın bulgularının literatürle kıyaslanmasında bir sınırlılık ortaya çıkmaktadır ancak daha önceki programlar için yapılan taksonomi araştırmaları Türkçe eğitimi programlarının taksonomik gelişimi hakkında çıkarım yapabilmek için bir fırsat sunmaktadır. Bu bağlamda Büyükalan Filiz ve Yıldırım (2019), TDÖP-2019'daki kazanımları kapsamlı bir incelemeye tabi tutmuştur. Araştırmanın sonucuna göre 5, 6, 7 ve 8. sınıf düzeylerinde "anlama" ve "uygulama" düzeyindeki kazanımlar baskındır. Benzer biçimde Erol ve Kavruk (2021), 2018 yılında yayımlanan Türkçe Dersi Öğretim Programı (TDÖP-2018) kazanımlarını taksonomik olarak inceledikleri araştırmada kazanımların %4,9'unun hatırlama, %47,8'sinin anlama, %18,2'sinin uygulama, %7,7'sinin analiz etme, %11,7'sinin değerlendirme ve %9,7'sinin yaratma boyutunda olduğunu saptamıştır. Çerçi de (2018), TDÖP-2018'de kazanımların çoğunluk olarak "anlama" ve "uygulama" düzeylerinde yoğunlaştığını belirtmektedir. TYMM-2024'te de durum aynıdır. Bu açıdan üç araştırmanın bulguları bu araştırmayla örtüşmektedir. Bunun yanı sıra TYMM-2024'te "analiz" ve "değerlendirme" düzeylerindeki kazanımların TDÖP-2018 ve 2019'a kıyasla daha fazla olması programlar arasında taksonomik düzeyde olumlu yönde bir gelişimsel farklılığa işaret etmektedir. Bu durum

Türkçe eğitimi programlarının öğrenme çıktılarında daha yüksek bilişsel becerilere odaklanma eğiliminin bir göstergesi olarak değerlendirilebilir.

TYMM-2024'e ilişkin mevcut bazı araştırmalar, bu programdaki üst düzey taksonomik becerilere verilen önemi farklı açılardan doğrulamakta ve açıklamaktadır. Memiş ve Kalyoncu (2024), TYMM-2024 ve TDÖP-2019'u karşılaştırdıkları çalışmada, TYMM-2024'ün içerdiği strateji, yöntem, teknik ve Kademeli Sorumluluk Devri Modeli (KSDM) gibi yenilikçi özelliklerin programı üstün kıldığı sonucuna ulaşmıştır. Can ve Kardaş (2024), TYMM-2024'ü bilişsel ve üstbilişsel stratejiler açısından inceledikleri araştırmada konuşma becerisi hariç diğer alan becerilerinde yeterli sayıda bilişsel ve üstbilişsel stratejiye yer verildiği sonucuna ulaşmıştır. Memiş ve Kalyoncu (2024) ile Can ve Kardaş'ın (2024) bulguları bir arada değerlendirildiğinde TYMM-2024'te üst düzey taksonomik becerilere (analiz ve değerlendirme) verilen önemin programın yenilikçi uygulama ve stratejileriyle desteklenerek öğrencilerin bilişsel gelişimine daha güçlü bir katkı sağlamayı hedeflediği açıkça görülmektedir.

TYMM-2024'te KSDM'nin varlığının öğrenme çıktılarının uygulanabilirliğini desteklediği açıktır ancak hem bu modelin hem de öğrenme çıktılarının etkin bir şekilde uygulanabilmesi için dersliklerdeki fiziki şartların ve sınıf mevcutlarının uygunluğu büyük önem taşımaktadır. Türkiye'deki mevcut eğitim ortamı değerlendirildiğinde sınıf mevcutlarının, teknolojik altyapının ve öğretmenlerin bu modeli uygulama konusundaki yeterliliklerinin değişkenlik göstermesi, öğrenme çıktılarında çeşitli zorlukların ortaya çıkabileceğini düşündürmektedir. Bu durum, TYMM-2024'ün etkili bir şekilde hayata geçirilebilmesi için altyapı ve eğitim ortamlarının iyileştirilmesinin gerekliliğini ortaya koymaktadır.

Araştırmanın sonuçlarından hareketle aşağıdaki önerilere yer verilmiştir:

1. Programın taksonomik yapısında “analiz etme” ve “değerlendirme” düzeylerine verilen önem olumlu bir gelişmedir ancak “yaratma” düzeyindeki kazanımların artırılmasıyla daha dengeli bir yapı oluşturulması hedeflenmelidir.
2. TYMM-2024, “analiz etme” ve “değerlendirme” düzeylerini ön plana çıkararak eleştirel düşünme ve problem çözme becerilerini geliştirmeyi hedeflemektedir ancak bu becerilerin etkin bir şekilde kazandırılabilmesi için programda önerilen strateji ve tekniklerin öğretmenler tarafından etkili bir şekilde uygulanması gerekmektedir. Bu nedenle öğretmen eğitim programlarının TYMM-2024'teki öğrenme çıktılarını destekleyecek şekilde yeniden tasarlanması önerilmektedir.

Çıkar Çatışması Bildirimi:

Bu makalenin yayımlanmasında herhangi bir potansiyel çıkar çatışması bulunmamaktadır.

Destek/Finansman Bilgileri:

Bu makalenin araştırılması, yazarlığı ve/veya yayınlanması için herhangi bir finansal destek alınmamıştır.

Etik Kurul Kararı:

Bu araştırma için etik kurul kararına ihtiyaç yoktur.

KAYNAKÇA

- Anderson, L. W., & Krathwohl, D. R. (2010). *Öğrenme öğretim ve değerlendirme ile ilgili bir sınıflama: Bloom'un eğitimin hedefleri ile ilgili sınıflamasının güncelleştirilmiş biçimi* (D. A. Özçelik, Çev.). Ankara: Pegem Akademi.
- Büyükalın Filiz, S., & Yıldırım, N. (2019). Ortaokul Türkçe dersi öğretim programı kazanımlarının revize edilmiş Bloom taksonomisine göre analizi. *İlköğretim Online*, 18(4), 1550-1573. <https://doi.org/10.17051/ilkonline.2019.632521>
- Büyükoztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş., & Demirel, F. (2008). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi.
- Can, F., & Kardaş, M. N. (2024). 2024 Türkçe dersi öğretim programlarının bilişsel ve üstbilişsel stratejiler açısından incelenmesi. *İctimaiyat*, 8(Özel Sayı), 166-185. <https://doi.org/10.33709/ictimaiyat.1533868>
- Creswell, J. W. (2019). *Nitel araştırmacılar için 30 temel beceri* (H. Özcan, Çev.). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Çerçi, A. (2018). 2018 Türkçe dersi öğretim programı kazanımlarının (5, 6, 7, 8. sınıf) yenilenen Bloom taksonomisine göre incelenmesi. *Okuma Yazma Eğitimi Araştırmaları*, 6(2), 70-81.
- Erol, T., & Kavruk, H. (2021). Türkçe dersi öğretim programı kazanımlarının yenilenmiş Bloom taksonomisine göre sınıflandırılması. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 9(4), 1421-1442.
- Given, L. M. (2021). *100 soruda nitel araştırma* (A. Bakla & İ. Çakır, Çev.). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Karasar, N. (2008). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Kaya, M., & Aydın, E. (2024). 2019 Türkçe dersi öğretim programı ile 2024 Türkçe dersi öğretim programının karşılaştırılması. *Harran Maarif Dergisi*, 9(1), 108-146. <https://doi.org/10.22596/hej.1482003>

- Kızıltepe, Z. (2015). İçerik analizi nedir? Nasıl oluşmuştur? F. N. Seggie & Y. Bayyurt (Ed.), *Nitel araştırma yöntem, teknik, analiz ve yaklaşımları* (s. 253-266). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Millî Eğitim Bakanlığı [MEB]. (2024). *Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Ortaokul Türkçe dersi öğretim programı*.
- Memiş, M., & Kalyoncu, M. R. (2024). 2024 Türkçe öğretim programı ile 2019 Türkçe öğretim programının karşılaştırmalı incelenmesi. *International Journal of Language Academy*, 12(2), 176-199. <https://doi.org/10.29228/ijla.76352>
- Miles, M. B., & Huberman, A. M. (2015). *Nitel veri analizi* (S. Akbaba Altun & A. Ersoy, Çev. Ed.). Ankara: Pegem Akademi.
- Paker, T. (2015). Durum çalışması. F. N. Seggie & Y. Bayyurt (Ed.), *Nitel araştırma yöntem, teknik, analiz ve yaklaşımları* (s. 124-139). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Patton, Q. M. (2014). *Nitel araştırma ve değerlendirme yöntemleri* (M. Bütün & S. B. Demir, Çev. Ed.). Ankara: Pegem Akademi.
- Seggie, N. F., & Bayyurt, Y. (2015). Nitel araştırma yöntemi. F. N. Seggie & Y. Bayyurt (Ed.), *Nitel araştırma yöntem, teknik, analiz ve yaklaşımları* (ss. 11-22). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Tavşancıl, E., & Aslan, A. E. (2001). *Sözel, yazılı ve diğer materyaller için içerik analizi ve uygulama örnekleri*. İstanbul: Epsilon Yayınevi.
- Yeşilyurt, E. (2022). Eğitim taksonomisi: Temel kavramlar ve tarihsel süreç. E. Yeşilyurt (Ed.), *Eğitim taksonomileri içinde* (s. 1-31). Ankara: Vizetek Yayıncılık.
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2008). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

EXTENDED ABSTRACT

Introduction

Defining learning outcomes in education is a fundamental aspect of effective teaching. The Revised Bloom's Taxonomy (Anderson et al., 2018) provides a systematic framework for structuring and assessing these outcomes, particularly focusing on cognitive skills. This taxonomy not only emphasizes the acquisition of knowledge but also highlights the importance of higher-order thinking skills such as analyzing, evaluating, and creating. In this context, examining the learning outcomes related to listening and reading in the Türkiye Maarif Modeli 2024 Middle School Turkish Curriculum (TYMM-2024) is crucial for understanding how well students are supported in developing advanced cognitive skills.

This study aims to analyze the skill-based learning outcomes in TYMM-2024 through the lens of the Revised Bloom's Taxonomy.

Method

This research employs a qualitative case study design, focusing on the learning outcomes specified in TYMM-2024. The data includes outcomes related to listening/monitoring (f=27), reading (f=29), speaking (f=28), and writing (f=22) skills. Document analysis, a method involving the systematic examination of documents (Karasar, 2008; Yıldırım & Şimşek, 2011), was used to collect data. The Revised Bloom's Taxonomy framework (Anderson et al., 2018) guided the analysis.

Content analysis was conducted to convert textual elements such as words, concepts, and themes into quantitative data (Kızıltepe, 2015). The outcomes were categorized based on their alignment with the taxonomy's cognitive levels. Deductive content analysis was employed to systematically group the outcomes under these levels.

Findings (Results)

TYMM-2024 provides a structured framework with 106 learning outcomes designed to support listening, reading, speaking, and writing skills. These outcomes are distributed across various cognitive levels, reflecting a balanced approach to fostering both basic and higher-order skills.

For listening and monitoring skills, the most prevalent cognitive levels are "Analyzing" and "Understanding," which aim to enhance students' abilities to

organize, interpret, and relate information. Additionally, the "Evaluating" and "Creating" levels are present, promoting critical thinking and creative problem-solving. These findings suggest a comprehensive approach to developing listening and monitoring competencies.

In reading skills, "Analyzing" emerges as the dominant level, emphasizing the breakdown of texts into components and the establishment of relationships between them. This focus aligns with objectives such as improving comprehension and fostering deeper engagement with texts.

Writing and speaking skills are predominantly aligned with the "Applying" level, emphasizing the practical application of language skills. This level supports students in developing functional communication and expressive abilities. The "Creating" level, although less frequent, encourages originality and the generation of unique content, reflecting the program's commitment to fostering creativity.

A comparison of TYMM-2024 with the 2019 Turkish Language Curriculum (TDÖP-2019) highlights significant differences in the distribution of cognitive levels. TYMM-2024 places greater emphasis on higher-order levels such as "Analyzing" (21%) and "Evaluating" (18%), compared to 13% and 9%, respectively, in TDÖP-2019. This suggests a stronger focus on critical thinking and problem-solving in TYMM-2024.

In contrast, TDÖP-2019 emphasizes "Applying" (34%), reflecting a focus on lower-order cognitive processes. While this approach supports foundational skills, it may limit the development of advanced cognitive abilities. These findings indicate that TYMM-2024 aligns more closely with contemporary pedagogical principles that prioritize higher-order thinking.

Although the "Creating" level is emphasized in both curricula, TYMM-2024 features a slightly lower proportion (9%) compared to TDÖP-2019 (12%). However, the outcomes in TYMM-2024 are fewer and more strategically structured, suggesting a targeted approach to fostering creativity. This design reflects an understanding that fewer, well-defined outcomes can have a greater impact on students' creative development.

Conclusion and Discussion

As of December 31, 2024, no prior studies have specifically analyzed the learning outcomes in TYMM-2024 through a taxonomic framework. This lack of existing research presents a limitation in comparing findings with the broader

literature. However, earlier studies on previous Turkish language curricula provide valuable insights into their taxonomic evolution.

For instance, Büyükalan Filiz and Yıldırım (2019) analyzed TDÖP-2019 and found that the majority of outcomes were concentrated at the "Understanding" and "Applying" levels across grades 5-8. Similarly, Erol and Kavruk (2021) examined the 2018 Turkish Language Curriculum (TDÖP-2018) and reported that 4.9% of outcomes were at the "Remembering" level, 47.8% at "Understanding," 18.2% at "Applying," 7.7% at "Analyzing," 11.7% at "Evaluating," and 9.7% at "Creating." Çerçi (2018) also highlighted the dominance of "Understanding" and "Applying" levels in TDÖP-2018.

TYMM-2024 exhibits a positive developmental shift compared to these earlier curricula. The increased emphasis on "Analyzing" and "Evaluating" outcomes indicates a progression toward higher-order cognitive skills. This shift reflects a growing focus on critical and creative thinking in Turkish language education, aligning with global trends in contemporary pedagogy.

Overall, TYMM-2024 offers a forward-looking framework that balances foundational skills with the development of advanced cognitive abilities. Its strategic structuring of outcomes provides a valuable model for integrating higher-order thinking into language education, contributing to a deeper and more meaningful learning experience.